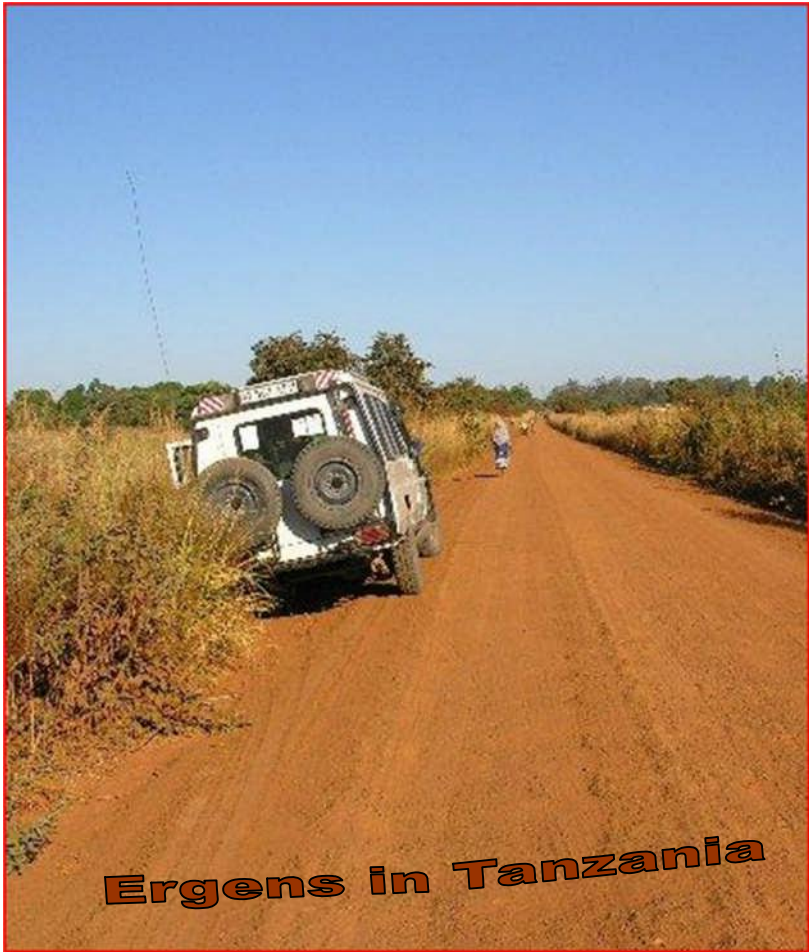

Missionarissen van Afrika – Witte Paters

maart 2012

De CONTACTBRIEF

met nieuws uit Afrika

Colofon

De Contactbrief

verschijnt 4x per jaar.

De verantwoordelijke:

efveve@zonnet.nl

Missionarissen van Afrika

- witte paters -

- Modestusstraat 20

5101 BP DONGEN

- Postbus 118

5100 AC DONGEN

☎ 0162 – 31 38 45

→ www.wittepaters.org

* Sector overste

sectorwfned@kpnmail.nl

☎ 0162 – 38 31 37

* Secretariaat

provsecr@planet.nl

☎ 0162 – 38 31 38

fax: 0162 – 38 63 16

* Economaat

ned-prov-econ@wxs.nl

☎ 0162 – 38 31 22

* ING Bank 1071250

t.n.v. Witte paters van

Kardinaal Lavigerie

* ABN-AMRO524547513

t.n.v. Witte Paters

* Afrika Steunfonds

afrikasteunfonds@planet.nl

☎ 0162 – 38 31 16

ING Bank 11 222 11

* Woonzorgcentrum

St. Charles, Heythuysen

wpstcharles@gmail.com

☎ 0475-49 04 83 of

0475-49 04 84

Dodenherdenking 2011

H. en C. van Harmelen

blz. 3

Jubilea in 2012

blz. 7

Een brief

H. Klein

blz. 8

Tunesië - Tanzania

br. K. Akkermans

blz. 9

Een onverwacht apostolaat

p. E. v. Oostrom

blz. 16

De WP-'71

br. A. v.d. Pol

blz. 21

Column

p. Jan Mol

blz. 23

In memoriam: pater Geertman

blz. 26

Verlofgangers

blz. 28

Onze overledenen

blz. 28.

Foto's:

pp. 3-5: A.A.Thomeer;

pp. 9-15: K. Akkermans;

pp. 16-19: E. v. Oostrom;

pp. 1, 22, 25, 27: onbekend.

Dodenherdenking 2011

Begin november vorig jaar werd in Heythuysen de jaarlijkse dodenherdenking gehouden. Henk en Corry van Harmelen hebben hun indrukken ervan opgeschreven en on toegestuurd.

Als broer en schoonzus van de op 8 juli 2009 plotseling overleden pater Jan van Harmelen (*Bussum 1931) werden ook wij via **De Contactbrief** uitgenodigd voor de Dodenherdenking op 5 november in Heythuysen.

Daar aangekomen liepen wij vanuit de auto uiteraard rechtstreeks naar het kerkhof om er bloemen en een kaars bij het graf van Jan neer

te zetten. We werden overweldigd door het indrukwekkende gezicht: de vele, vele kruisen op evenzoveel graven. Alle voorzien van prachtige bloemen. Graven gedolven in een mooi onderhouden grasapijt. Indrukwekkend!

In het restaurant werden we gastvrij ontvangen met koffie en thee om tegen half drie gezamenlijk naar de kapel te gaan. Het werd een overvolle kapel! De gedelegeerde Overste, pater Mol, was de celebrant, geassisteerd door twee confraters. Foto's van alle tien missionarissen, in 2011 overleden, stonden op het altaar. Zij allen werden met name genoemd en iemand van de aanwezige familieleden werd uitgenodigd een lichtje bij de foto te plaatsen. Van de in voorgaande jaren overledenen werd een familielid uitgenodigd naar voren te komen en een lichtje in ontvangst te nemen en onder het noemen van zijn naam op een voor het altaar staand tafeltje te plaatsen. Als broer en schoonzus van Jan voelden wij ons vereerd hiertoe uitgenodigd te worden. Terug in de bank wisselden mijn vrouw en ik een ontroerde blik. Jan was weer heel even dichterbij ons dan tijdens het leven van alledag.

Opvallend voor ons was trouwens de aanwezigheid van de vele familieleden van missionarissen die 'in eerdere jaren' overleden waren.

Pater Mol hield een indrukwekkende verkondiging waarin hij in zijn algemeenheid de overledenen herdacht en met respect en dankbaarheid sprak over hun leven als missionaris, hier en in Afrika. Hij sprak ook woorden van bemoediging en inspiratie om als gemeente verder te gaan met de missionaire zending. Veel aanwezigen zongen de liederen van harte mee met het koor. Het was een indrukwekkende Eucharistieviering !!

Na afloop werd iedereen verzocht, met meenemen van het brandende lichtje, naar het kerkhof te gaan. Een lange stoet door de gangen van het nieuw gebouwde St. Charles. Bij veel graven werd een lichtje geplaatst en was iedereen een moment stil. Pater Mol zegende de graven en tot slot werd het speciaal getoonzette Magnificat van de Witte Paters gezongen. Een ontroerend slot !

Daarna was er in het mooie, gezellige restaurant weer koffie en thee, ditmaal met Limburgse vlaai en was er volop gelegenheid

wat na te praten. Eigenlijk was het één gelijkgestemde familie. Persoonlijk vonden wij het opvallend dat de paters en broeders met wie wij spraken, Jan nog zeker niet vergeten waren en nog goede

herinneringen aan hem hadden. Het deed ons goed van de meesten van hen te vernemen dat men blij was met de nieuwe huisvesting en men zich nog steeds een echte Witte Paters-gemeenschap voelde. Jan was bang dat die door de nieuwbouw verloren zou gaan. Gelukkig heeft hij geen gelijk gekregen! Triest dat hij niet langer in die gemeenschap heeft mogen verkeren.

Als een van de laatsten vertrokken wij met een vol hart en vol hoofd richting Bussum. Witte Paters-congregatie, wij danken u hartelijk voor deze dag!! ♦

Missionarissen van Afrika overleden in de periode november 2010 – november 2011:

20.11.2010	pater Ton Busch (* Susteren, 1932)
11.12.2010	broeder Gerard Pijnenburg (* Tilburg, 1922)
12.12.2010	pater Henk v.d. Paverd (* Amsterdam, 1933)
28.12.2010	broeder Daan v.d. Boomen (* Geldrop, 1925)
03.02.2011	pater Jozef de Rooij (* Nuenen, 1930)
11.02.2011	pater Frits Pennings (* Goes, 1922)
17.02.2011	pater Jan van Rest (* Schiedam, 1927)
25.03.2011	pater Piet Kramer (* 't Zand, 1934)
24.04.2011	pater Joop Rieter (* Venlo, 1920)
29.10.2011	pater Jan ('Bob') Geertman (*Rotterdam, 1917)

Requiem aeternam dona eis, Domine

Geef hun, Heer, de eeuwige rust

2012
is een jubeljaar
voor:

Missionariseed

Jozef de Bekker	april 24, 1972	40 jr.
Nico de Bekker	mei 22, 1947	65 jr.
Pieter Wels	juni 23, 1962	50 jr.
Geert Groenewegen	juni 24, 1962	50 jr.
Jacques Van Nieuwenhove	juli 19, 1952	60 jr.
Ger van Dieten	juli 25, 1952	60 jr.
Marcel Mangnus	juni 28, 1962	50 jr.
Harry Hamers	sep. 08, 1947	65 jr.

Willy Schaar	april 03, 1972	40 jr.
Piet Bergmann	mei 05, 1952	60 jr.
Leo Delemarre	mei 05, 1952	60 jr.
Henk van Kessel	mei 05, 1952	60 jr.
Lambert Sep	mei 05, 1952	60 jr.
Henk Bonke	mei 05, 1952	50 jr.
Willy Burm	juni 29, 1962	50 jr.
Willy Delen	juni 29, 1962	50 jr.
Frans Fortuin	juni 29, 1962	50 jr.
Peter Nuyens	juni 29, 1962	50 jr.
Wim Schakenraad	juni 29, 1962	50 jr.
Tom Wijffels	juni 29, 1962	50 jr.
Wim Wouters	juni 29, 1962	50 jr.

Priesterwijding

Van harte proficiat!

**Deze brief werd ontvangen door pater Jan Mol.
Het positieve geluid doet ons goed en
wij zijn er dankbaar voor.**

December 13.12.2011

Goedemiddag,

De Kerk is erg in het nieuws, zeker waar het gaat om seksuele contacten op ongelijke basis. Nu was ik ooit leerling van het St. Pauluscollege in Sterksel. Ik heb daar bijzondere paters ontmoet die mij tot voorbeeld strekten, respectvol, inspirerend en betrokken bij mijn ontwikkeling. Soms was het aan ze te zien dat ze veel liever in Afrika zouden willen werken, maar dan nog waren hun verhalen vol zachtheid.

Natuurlijk word ik nu benaderd of ik wellicht ook ..., etc. Neen, dat was niet het geval. Er werkten daar geweldige broeders en paters waar ik nu nog, quadragesimo anno, nou zelfs iets langer geleden, met respect en plezier aan terug-denk.

Ik wil u vragen dat over te brengen aan hen die dat betreft en zij die daar hebben gewerkt. U zult het mogelijk(er)wijs moeilijk hebben met de rapportage van Hr. Deetman. De schaduw is evenwel een effect van de zon.

Het ga u goed.

Vriendelijk groeten,

Herman Klein

Gouda.

..TUNESIE -- TANZANIA..

Broeder Kees Akkermans

(Teteringen, 1929) kijkt terug op 50

jaren werk in Afrika

THIBAR - TUNESIE

CB.- Kees, je ziet er nog goed uit ondanks je vele jaren in Afrika. Hoelang ben je nu al in Tanzania?

KA. 40 Jaar in Tanzania. Maar let wel: Mijn eerste jaren in Afrika waren in Tunesië. Tien volle jaren heb ik daar met veel vreugde mogen werken. Daar kwam mijn prille liefde voor Afrika helemaal tot bloei.

CB.- Dat heb ik nooit geweten. Was je daar met een bijzondere opdracht of zo?

KA.- Je hebt ongetwijfeld gehoord over die grote plantage in Thibar van Kardinaal Lavigerie, 100 km ten zuidoosten van de hoofdstad Tunis. Het was een onderneming op grote schaal, opgezet in onze beginperiode, om de reis van onze missionarissen naar Centraal en Oost Afrika te kunnen bekostigen. Een groot landbouwproject van meer dan 2.000 ha, en dat werd door broeders geleid. Iedere broeder daar was belast met een bepaalde tak van het bedrijf: veeteelt, garage en reparatie, timmerafdeling, boekhouding, landbouw en wijnpers.

CB.- En jij werd daarbij ingeschakeld?

KA.- Zeker weten, en dat terwijl ik geen Frans kende, laat staan Arabisch. Bij mijn aankomst in 1960 kreeg ik drie weken de tijd een stoomcursus te volgen om twee talen te leren: Frans en het plaatselijke Arabisch. Dat was echt een uitdaging. Na die drie weken werd me gelijk de leiding gegeven van het landbouwproject. Dat was zwaar werk in het begin, maar met Gods hulp slaagde ik er in. Ik kreeg er de bijnaam *Le Roi de la Plaine*, d.i. *de Koning van de Vlakte*. Man, we verbouwden 150 hectare wijngaard, zorgden voor 35.000 olijfbomen, verbouwden tarwe en de laatste jaren zelfs suikerbieten. Voor dit alles hadden we 20 zware tractoren in gebruik met enkele combines en een oogstmachine. Alleen al voor de landbouw waren er 150 werkers in vaste dienst, en tijdens de druivenoogst kon dit aantal oplopen tot 400.

القدس الروح

Jerusalem, de Geest.

CB.- En dat heb je tien jaar gedaan?

KA.- Tien lange jaren. En het zijn prachtige jaren geweest; succesvol ook. Ik kijk er nog vaak met plezier op terug.

CB.- Is je iets bijzonders bijgebleven uit die tijd?

KA.- Twee gedachten zijn me altijd bij gebleven: Eerstens, iedere dag verkochten we drie volle vrachtwagens met wijn, en dat - vergeet het niet - in een land dat voor 99% moslim is. Ongelooflijk gewoon. De tweede gedachte is dat maar weinig Witte Paters in Oost Afrika ook maar iets weten van dat Thibar-project terwijl het toch zoveel heeft betekend voor het werk in Oost Afrika: financieel gezien.

CB.- *Bestaat dat project nog steeds?*

KA. Nee, al lang niet meer. In 1955 kreeg Tunesië zelfbestuur en in het jaar daarop werd het onafhankelijk: eerst een koninkrijk en in 1957 een republiek met Habib Bourguiba als President. Enkele jaren daarna ging het Thibar-project over in andere handen. Ik werd toen gevraagd om te gaan werken in het bisdom Rulenge in Tanzania.

RULENGE – TANZANIA

CB.- *Dat is nogal een verschil, zeg; Tunesië en Tanzania. Was die verandering moeilijk?*

KA. Geen Frans, maar Engels, geen Arabisch, maar Swahili. Dat zegt genoeg, denk ik.

CB.- *En deed je in het bisdom Rulenge hetzelfde soort werk als in Tunesië?*

KA.- Toen ik er in 1970 aankwam, was president Nyerere net begonnen met zijn Ujamaa-politiek. Die politiek lag bisschop Christopher Mwoleka van het bisdom Rulenge wel. Hij en zijn algemeen econoom, broeder Kees Dielemans († 12.10.2000), besloten toen om in het bisdom een ontwikkelingsproject te starten. Ik kwam dus mooi op tijd aan om de leiding van dat project te krijgen.

1= Rulenge; 2= Tabora/Kipalapala;
3 = Dar es Salaam/Mbezi.

CB.- *Wat voor project was het? Wat hield het in?*

KA.- Het ging om het draineren en droogleggen van een aantal vruchtbare valleien rond de stad Rulenge. Maar in lijn met de Ujamaa, moest de plaatselijke bevolking mee helpen. Het hele project was dus gebaseerd

op *Ujamaa*, d.i. samenwerking. Juist vanwege die samenwerking werd het programma een succes. En dat was de reden dat de Nederlandse CEBEMO-organisatie bereid was ons te helpen. Wij kregen van hen een graafmachine om ons werk iets te vergemakkelijken. Die machine werd geleverd door dhr. Kees Buis uit Bergen op Zoom. Hij kwam zelf naar Rulenge om de machine in te werken. Dat was fantastisch! Echt waar!

CB.- Een vraag, net zoals zojuist over Tunesië: Is je iets bijzonders bijgebleven uit die tijd?

KA.- Wel degelijk. President Julius Nyerere was goed op de hoogte van ons project en stelde het zeer op prijs. Op zekere dag kwam hij persoonlijk een kijkje nemen. Wij waren gewoon aan het werk. Toen hij me zag, zei hij: *Broeder, kom bij me in de auto, dan gaan we samen alles zien en bekijken.* Toen ik achteromkeek, zag ik de Bisschop en een groep mensen te voet volgen. De President en ik reden in de auto en maar praten over het project: de voordelen, de problemen, enz. Dit was toch wel een van de hoogtepunten in al mijn jaren in de moerassen van Rulenge.

CB.- Hoelang heb je daar gewerkt?

KA.- Bijna 25 jaar. Ik was gewoon aan het werken in een vallei van 10 km bij 400 m. met een waterhoogte van 1.5 m, toen iemand me een brief kwam brengen. Ik weet niet meer precies hoe dat kwam, maar ik maakte die gelijk open en las daarin dat ik werd gevraagd een over-plaatsing aan te nemen. Niet naar een ander land, gelukkig, wel naar een ander bisdom, een ander deel van Tanzania. M.a.w. ze hadden me nodig om econoom te worden op het taalcentrum van de Witte Paters in

Kipalapala in het aartsbisdom in Tabora. Als je dus praat over verandering, dan was dat het wel: weg van de vochtige moerassen en de stekende muskieten in Rulenge naar het droge Tabora. Dat was in 1994.

KIPALAPALA - TANZANIA

CB.- Wat moeten we verstaan onder dat ‘taalcentrum’?

KA.- Kort na hun aankomst in Tanzania gingen jonge missionarissen naar dat instituut gelegen in het dorp Kipalapala nabij de stad Tabora om er de Swahili taal te leren, de nationale taal van het land. Toen ik in Kipalapala aankwam, was pater Marien

Jonge missionarissen en een Tanzaniaanse onderwijzer.

v.d. Eijnden er directeur. Hij en zijn voorganger pater Remy Vande Walle hadden een up-to-date, hypermoderne cursus samengesteld waar de studenten vele jaren van hebben kunnen profiteren.

CB.- En jij als econoom?

KA.- Zorgen voor het eten, voor het onderhoud van het huis, de watervoorziening enz..... de normale werkzaamheden van een plaatselijke econoom. In mijn omgang met die ‘studenten’ had ik ook de gelegenheid om ze te leren kennen. Zo merkte ik soms dat iemand niet alleen het Swahili moest leren, maar ook het Engels! Het verbaasde me soms dat hij of zij (er waren ook zusters in het centrum) er in slaagde dat te doen. Hierbij vormden de Italianen de grootste groep.

Wat voor mij het bijzondere is geweest in die tien jaar is dat ik vijf directeurs heb meegemaakt en met ieder van hen heb ik in een prettige, broederlijke atmosfeer kunnen samenwerken. Dat was echt fijn.

CB.- *Dat taalcentrum bestaat nu niet meer, denk ik.*

KA. Ja, wat wil je? In de loop van die tien jaar verminderde het aantal studenten steeds, zodat uiteindelijk het taalcentrum overbodig werd: het had zijn opdracht volbracht en werd gesloten. En zo kreeg ik in 2005 weer een andere standplaats en wéér heel ander werk: het COME AND SEE Centrum in Mbezi nabij Dar es Salaam.

MBEZI – TANZANIA

CB.- *Mbezi, was dat niet een nieuw huis van de WP?*

KA.- Ja, je weet natuurlijk dat een aantal jaren terug tijdens een Algemeen Kapittel van de Sociëteit, de wens werd geuit om Afrikanen die belangstelling hadden Missionaris van Afrika te worden, aan te nemen. Mooi gezegd, natuurlijk. Maar in Tanzania, met alle activiteiten die de mensen bezig hielden, had men er niet aan gedacht dat er een plaats, een gebouw voor nodig was. Toen dat begon door te dringen, werd besloten iets te bouwen voor 20 studenten, en om dat te doen in Mbezi.

CB.- *Waar ligt Mbezi ergens?*

KA.- Het ligt op ongeveer 25 km ten westen van Dar es Salaam. Ons terrein heeft een oppervlakte van 6.5 acres. Tijdens de bouw was ik medeverantwoordelijk er toezicht te houden. Eind 2007 werd het huis opgeleverd en het werd genoemd naar onze Stichter “Lavigerie House” met als ondertitel ‘Come and See’. Ik werd er econoom.

Tot nu toe hebben wij meer dan 120 kandidaten ontvangen uit alle streken van Tanzania en Kenia. De eerste vereiste om hier aangenomen te worden is een middelbaar schooldiploma dat toegang geeft tot een Universiteit.

De jongelui krijgen hier een initiatiecursus, d.i. uitleg over het missionarisleven in het algemeen en in het bijzonder over onze WP-manier van leven. Na een paar maanden wordt er een selectie gemaakt. Zij die zijn aangenomen, worden dan voorbereid voor de cursus filosofie. Ook andere groepen jongeren komen hierheen om hun kennis van het Engels of van het Frans bij te schaven.

CB.- Afgezien van die studenten, leef je in gemeenschap met andere Witte Paters?

KA.- Jazeker. Ik leef hier samen met twee Witte Paters: Victor Lijaji uit Tanzania (43) en Bartholomeus Bazemo (37) uit Burkina Faso. Als econoom van de gemeenschap ben ik volledig ingeschakeld in het welzijn van onze jongere generatie. Mijn leeftijd van 82 wordt met recht gerespecteerd. Mbezi is de plaats waar ik me thuis voel. Dat kan ik je verzekeren.♦

Chapeau !

Een onverwacht apostolaat

***“Mijn missionarisleven is
heel anders gegaan
dan ik had verwacht.”***

Evert van Oostrom

(Houten, 1932)

Nu ik mijn 80^e levensjaar ben ingegaan, lijkt het me een geschikt moment om eens terug te kijken op mijn leven en werk als missionaris. In mijn jonge jaren dacht ik, net zoals veel anderen, dat een ‘echt’ missionarisleven bestond in parochiewerk in de rimboe, onder de ‘gewone’ mensen. Dat is dan ook wat ik verwachtte en waar ik met veel enthousiasme naar uitkeek toen ik in 1958 de missionariseed aflegde. Maar de mens wikt en . . .

Toen mijn medebroeders en ik, de avond voor onze priesterwijding - na een geduchte zeeziekte – vanuit Engeland in Hoek van Holland aankwamen, stond onze provinciale overste, pater de Ruijter, op de kade om ons te verwelkomen. Hij groette me, nam me even terzijde en zei: *Evert, het*

generaalat in Rome heeft me laten weten dat een van de Nederlandse wijdelingen naar Rome moet gaan voor Bijbelstudies. Er zitten niet veel bollebozen in jullie groep, dus ga jij maar.

.....

***mijn toekomstdroom
verdween als een
uiteengespatte zeepbel***

Weg luchtkasteel van <kapelaan zijn in de Afrikaanse rimboe>. Kort na mijn wijding was ik dus in Rome, zat weer op harde schoolbanken en bond de strijd aan, niet met malariamuggen, maar met talen: oude talen zoals Hebreeuws, Aramees en Grieks, ook met moderne talen: Frans, Italiaans, Duits ...

Iedere dag fietsten wij, met onze toog hoog opgetrokken, als een Dom Camillo door de Eeuwige Stad. Het duurde wel even voordat ik in dat soort leven een echt missionarisleven kon ontdekken. Maar die studiejaren gingen vlug voorbij, en het wachten was op een nieuwe benoeming. En die kwam.

Carthago, 1962

Ik vertrok naar Noord-Afrika om op het seminarie in Carthago (Tunesië) mee te werken aan de vorming van toekomstige Missionarissen van Afrika (Witte Paters). Daar begon ik te leren om in en door het Bijbelonderwijs 'echt' missionaris te zijn. Vanaf het begin probeerde ik een pastorale wending te geven aan mijn lessen. Mijn basis vraag daarbij was steeds: Hoe kan de Bijbel een levensboek zijn? Ik heb het Bijbelwoord nodig om een volwassen Christen gelovige te kunnen worden. Hieronymus heeft het zo prachtig gezegd: *De Schriften niet kennen is Christus niet kennen.*

Bewust probeerde ik om geen 'professor' te zijn, maar om jonge mensen te helpen om met het Woord van God volwassen gelovigen te worden. Mijn tijd in Tunesië was van korte duur - slechts twee jaar - want toen het grootseminarie en de kathedrale kerk staatseigendom werden, kon ik mijn koffers pakken en vertrekken naar een volgende halte. Die halte lag in Oeganda.

.....

***Het 'gewone' missionarisleven
even proeven***

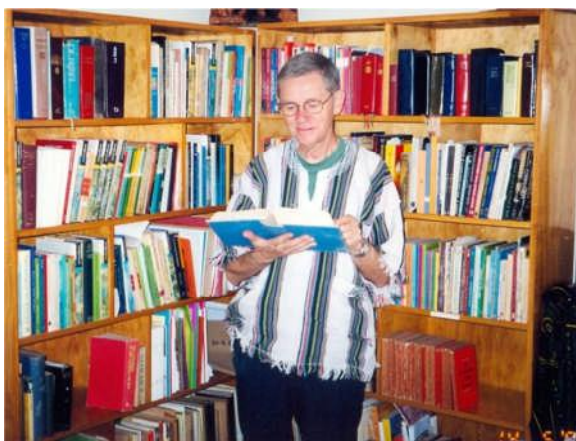
In Oeganda kreeg ik de kans om 'echt' missionaris te zijn, dus in de *rimboe* van het bisdom Masaka. Ik had een lichte motorfiets en samen met de catechist ging ik regelmatig naar de dorpen de mensen opzoeken, zowel katholiek als niet-katholiek. Bij iedereen even praten. Mijn kennis van de volkstaal was beperkt, en zodoende waren mijn preekjes eigenlijk een aaneenschakeling van Bijbelteksten. Maar op die manier ontdekte ik wel steeds meer dat het 'naakte' Bijbelwoord, óók voor de gewone mens, leven gevend is.

Maar te vlug - naar mijn mening - kwam er een eind aan die periode en stond ik weer voor de klas, dit keer een klas van toekomstige Afrikaanse priesters ('wereldheren'). Het was toen wel overduidelijk voor me dat mijn missionaris-apostolaat zou blijven bestaan uit onderwijs en vorming. Dat was voor mij dan ook de reden om in Jeruzalem bij de paters dominicanen een vervolgcursus Bijbel te volgen.

.... En na dat Jeruzalem-jaar ?

***Ik werd meer en meer
als een rollende steen, want . . .***

- In 1974 - ging ik naar Engeland om er in het seminarie in Totteridge toekomstige missionarissen Bijbellessen te geven.
 - In 1980 - deed ik hetzelfde in Oeganda op het seminarie in Alokolum: onderwijs aan Oegandese seminaristen. Daar kwam, naast Bijbelonderricht, ook een cursus spiritualiteit bij. → Daarom kreeg ik, in 1984, de gelegenheid een cursus 'geestelijke leiding' te volgen in Chicago, VS.
 - In 1985 keerde ik terug naar het seminarie in Katigondo in Oeganda.
 - In 1988 werd ik gevraagd om les te geven op het seminarie in Kumi in Burkina Faso (West Afrika).
 - In 1992 doceerde ik op het seminarie in Tamale, Ghana.
 - In 1998 gaf ik cursussen in Kampala, Oeganda.
- In 2001, kwam ik in Nairobi, Kenia, om daar mee te helpen bij de vorming van onze eigen M. Afr. kandidaten.
- En tenslotte, in 2003, terug naar Oeganda, Kampala, om me er in te zetten voor geestelijke animatie.

Bij mijn apostolaat zijn boeken onmisbaar.

In die tijd begon mijn gezondheid op te spelen. Hartklachten, gevolgd door een hartoperatie, verplichtten me het wat kalmer aan te doen.

Mijn werk werd <Geestelijke Bezieling op verzoek>. Dit betekent dat ik, in zekere zin, mijn eigen werk kan bepalen en informeer dan mijn overste over mijn programma in de komende maanden.

Bijbelonderricht en spiritualiteit, de twee takken van mijn werk als missionaris, gaan samen. Ik geef retraites van verschillende soort, vooral aan begeesterde jongeren. Zo ook Bijbelcursussen en seminars "Zelfkennis". Nog steeds vind ik het verrijkend en zelfs betekenisvol om Gods bijbelse boodschap te mogen delen met de Afrikaanse mensen.

Terugkijkend op mijn leven en werk als missionaris moet ik bekennen dat het heel anders is verlopen dan ik oorspronkelijk had gedacht. Ik ben dankbaar dat het gegaan is zoals het is gegaan. De concrete manier van mijn M. Afr.-leven is wel degelijk een vorm waarbij men 'echt' missionaris kan zijn.

Ik zie wel hoelang de Heer me adem geeft om met dit apostolaat door te gaan. We blijven proberen om het missionarisvuur, in welke vorm dan ook, door te geven aan de volgende generaties van onze Afrikaanse medechristenen. ♦

Een jaar geleden werd een bijzonder hoofdstuk van de geschiedenis van de Witte Paters in Nederland afgesloten. Voor veel van hun kennissen is dat moment waarschijnlijk onopgemerkt voorbijgegaan. Daarom hier enkele details ervan.

De 'WP-71'

In de jaren '60 deed br. Albert van der Pol, m. afr. zijn best om veel mensen te betrekken bij zijn werk. Daartoe organiseerde hij ieder jaar een bijeenkomst van een aantal WP--propagandisten. Toen deze mensen ouder werden en hun interesse in het propagandawerk en vooral in het legen van missiebusjes verminderde, werd besloten om een vereniging te stichten met een echte naam. Het werd een eenvoudige naam, maar voor insiders wel een duidelijke: **WP-71**. WP = Witte Paters; 71 = het stichtingsjaar. Twee bijzondere punten werden als belangrijk gezien: ① het steunen van kleinschalige ontwikkelingsprojecten in Afrika, en ② het zich richten op het steeds groeiende aantal oudere WP-missionarissen die in diverse verzorgingshuizen woonden, dikwijls ver van elkaar. Vanaf het begin werd ieder jaar een uitgaansdag georganiseerd waarop bejaarde WP-missionarissen werden opgehaald voor een dagje uit met bus en boot, en als sluitstuk een gezamenlijk diner. Deze aandachtspunten vereisten veel inzet en toewijding.

Maar het werd steeds duidelijker dat de vereniging haar beste tijd had gehad, dat er eigenlijk geen rol meer was voor een *WP-71* in een

veranderde samenleving. Zo kwam men in november 2010 tot het besluit om op 31 mei 2011 op feestelijke wijze het 40-jarig bestaan te vieren in de gemeenschap van de missionarissen in Heythuysen samen met alle leden en oud-leden van de WP-71, en om bij die gelegenheid de vereniging op te heffen. Zo gezegd zo gedaan. Veel dank zijn we verschuldigd aan het bestuur van de vereniging, aan Albert die 40 jaar lang de bezielende kracht is geweest van de vereniging, aan dhr. Gerard Versteegh, die 40 jaar secretaris-penningmeester is geweest, maar ook aan al die propagandisten, aan al die leden die zich zo sterk hebben ingezet voor het werk van de witte paters.

Buiten deze vereniging om, gaat het werk door in de stichting *Malawi Scouts and Hospitals* door oud-lid Wil Winkelman, de oprichter. Hij ontving EUR 2000,- die er na de sluiting overbleven. Ook voor Paul Boute die al jaren penningmeester is van de stichting *Steunfonds Sahel*.

◆

"In de bus is het droog, tochtje naar Asten"

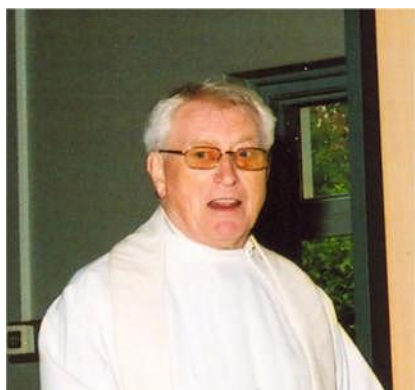
"Uitgaansdag bij van der Valk"

Twee foto's

uit een (heel) oude doos.

Dialogo als missionaire houding

Wat houdt dat in?

Dialogo als missionaire prioriteit, gecombineerd met inzet voor gerechtigheid en vrede, is inderdaad op de eerste plaats een houding, een geesteshouding, alvorens een methode te zijn. Overal wordt er nu gesproken over dialogo, missionaire dialogo, maar er is nog veel discussie over het wat en hoe. Allerlei verschillende interpretaties alsook waarschuwingen, juist vanuit de

officiële kerk, doen de ronde, want er moet voorzichtig mee worden omgegaan. Heel de discussie rond het gezamenlijke oecumenische gebed voor vrede in Assisi had dit keer rond Paus Benedictus XVI heel wat voet in de aarde voordat het zover was.. Dit keer had de Paus duidelijk zijn visie op dit oecumenisch gebeuren naar voren gebracht, want toen het voor het eerst plaats vond onder Paus Johannes Paulus II, had kardinaal Ratzinger zich duidelijk tegen dit gebeuren verklaard. Welke grondhouding is vereist voor ware dialogo met andere godsdiensten, met andere levensovertuigingen, maar ook met de wereld waarin wij nu leven? Hoe gaan we om met secularisatie en met de ons omringende huidige cultuur?

Een van de grondhoudingen is zeker te geloven in Gods liefdevolle aanwezigheid in deze wereld, te midden van alle mensen en gebeurtenissen. Ik zeg dan uitdrukkelijk daarin te *geloven*, want het is niet menselijk te bewijzen. God als Schepper blijft aanwezig te midden van zijn schepping. Het is aan ons om steeds weer op zoek te gaan naar sporen van God, overal, en vooral in zijn mensen, in al zijn mensen, ondanks alle grenzen van godsdienst, taal, ras en cultuur. God blijft de Vader en oorsprong van allen, als mensen zijn wij allemaal zijn welbeminde kinderen. Hij heeft ons allen lief en blijft ons allen nabij. Hem ontdekken, steeds weer, in al zijn kinderen, in alles wat zij beleven, doen en laten. Iedere mens beleeft iets van Gods waarheid, goedheid, liefde en trouw. Wij kunnen altijd iets van God ervaren in ieder menskind, zo groot of klein, zo kwetsbaar en beperkt dan ook. Daar zijn wij naar op zoek.

Het gaat er dan wel om dat zoeken te blijven doen, samen met anderen en ook met onderscheiding van de geesten zoals Sint Paulus dat zo mooi zegt. Wat is dan wel Gods geest en wat menselijke geest dat nog moet worden uitgezuiverd, want allen dragen we het goddelijke in zeer broze vaten met ons mee door het leven. Dit maant ons tot voorzichtigheid, maar ook tot doortastendheid en moed. Niemand bezit de volle waarheid, ook wij christenen, en vooral wij katholieken, niet, noch Gods algehele goedheid, liefde of trouw.

Wij zijn allemaal *op zoek* naar de volheid van leven , in waarheid, goedheid en liefde. Geduldig samen op weg, naar de volle ontplooiing van ons ware menszijn.

Onlangs las ik ergens dat dialoog dan ook is zich altijd te laten bevragen door anderen, door de ons omringende cultuur, door anders denkende en anders levende medemensen, vanuit hun cultuur, hun achtergrond en levenshouding.. Dat vraagt wel dat wij openstaan voor kritiek, dat wij bewust zijn van onze eigen beperkingen. Dan mogen wij ook anderen bevragen, kritisch benaderen, en ons ongenoegen uiten, - heel bescheiden natuurlijk - over wat anderen beleven, denken en doen. Elkaar eerbiedig bevragen om zo samen te groeien naar meer waarheid en meer liefde. Blijven werken aan samen de weg te gaan naar waarheid, die uiteindelijk God zelf is.

Dialoog blijft een wezenlijk element van elke samenleving die wil groeien naar eenheid in verscheidenheid, naar verscheidenheid in eenheid, in liefde en respect. Samen groeien naar een nieuwe wereld, naar een nieuw menszijn, zoals God die bedoeld heeft. Geen gemakkelijke weg, maar wij geloven en vertrouwen dat dát de enige weg is naar volkomenheid. Het is een deelname aan Gods schepping, om die naar haar voltooiing te brengen, geleid allemaal door Gods geest. ■

***Geef ons, Heer,
een luisterend oor.***

Baruch, 2:16.

In memoriam

pater Jan (Bob) Geertman, M. Afr.

* Rotterdam, 02.12.1917 - † Heythuysen, 29.10. 2011

Op de een of andere manier kreeg Jan de naam 'Bob', en met die naam ging hij door het leven. Na de HBS, volgde hij een cursus boekhouden en werd toen opgeroepen voor militaire dienst. Hierna werkte hij bij de Bata-schoenfabriek tot hij in augustus 1939 werd opgeroepen wegens de algehele mobilisatie. Na de capitulatie in mei 1940 ging hij terug naar BATA, maar had al besloten om Missionaris van Afrika te worden. In september 1941 begon hij op St. Charles, Boxtel, de cursus filosofie. Hij

was toen 23 jaar oud. Twee jaar later werd hij, tot zijn grote schrik, opgeroepen om als krijgsgevangene te worden afgevoerd naar Duitsland. Groot was zijn opluchting toen hij, bij de keuring hiervoor, niet werd toegelaten en hij verder kon met zijn studie op het seminarie. Op 22 mei 1947 verbond hij zich aan onze Sociëteit door de missionariseed en werd op 11 april 1948 priester gewijd.

Bob was vastberaden en beheerst, een harde werker en een ware optimist met een gouden hart, die in mensen altijd het goede zag. Hij had een brede interesse, speelde piano, had een talenknobbel en was goed gezien onder de confraters.

- In maart 1949 vertrok hij naar Mali om pastoraal werk te doen onder een bevolking die bijna geheel Moslim gezind was. Hij was er zó goed gezien dat de catechist vroeg om meer missionarissen uit Nederland!
- In 1957 werd hij benoemd voor onze procure te Rotterdam. In 1958 studeerde hij kerkgeschiedenis in Nijmegen om daarna les te geven op ons seminarie, terwijl hij rector was van de MSOLA-zusters in Esch.
- In 1965 ging Bob terug naar Mali en zijn regionale overste schreef: “Bob heeft goede relaties met iedereen”. Van maart 1972 tot juli 1976 was hij daar assistent-regionaal.
- In januari 1977 verhuisde hij naar Rome om er overste te worden van de gemeenschap van ons generalaat. Terug in Mali in juli 1981, bestond zijn taak

**Zomer 1938.
In de kazerne in Leiden.**

vooral in contact met zieken en gevangenen, met politie en militairen.

- “Na een prachtleven in Afrika”, kwam Bob in 1986 voor goed terug naar Nederland en werd weer rector van de MSOLA-zusters in Esch. Ook gaf hij Nederlandse les aan immigranten en deed dienst als tolk voor hen bij de rechtbank. In augustus ‘97 ging Bob op rust. Hij hield van wandelen en fietsen, hij genoot van zijn sigaartje en was gezellig in de gemeenschap. Hij kreeg moeite met lopen en werd vergeetachtig.

Op 29 oktober 2011 is hij in zijn appartement overleden. ■

Missionarissen of vakantie

p. **Jos Kuppens** uit Malawi

☎ 0413 - 364866

aankomst 23.22.2011;

vertrek 07.03.2012

p. **Piet van Heijst** uit Zambia

☎ 0161 - 38 31 14

aankomst 01.12.2011

vertrek 28.03.2012.

p. **A. van Kessel** uit Zambia

☎

aankomst 28.04.2012

vertrek 24.05.2012

Gedenken we onze overledenen

- 06.11 2011 dhr. A. Kalb te Eindhoven,
schoonbroer van p. J. Dekkers.
- 23.11. 2011 mw. R. Schellings-van Erp te St. Michielsgestel,
zus van oud-medebroeder br. A. van Erp †.
- 11.12.2011 dhr. M. Vrolijk te Eindhoven,
schoonbroer van p. L. Broos †.
- 18.12.2011 zr. M. Krupers (zr. Plechelmus, msola)
te Nuland.
- 28.12.2011 br. M. Berends, m. afr. te Heythuysen.
- 30.12.2011 dhr. D. Zwetsloot te Abington, USA,
oud-medebroeder.
- 20.01.2012 br. G. Groener, m. afr. te Heythuysen
- 25.01.2012 dhr. A. Peters te Didam,
broer van p. H. Peters.
- 25.01.2012 mw. A. van der Sluiszen-Akkermans te Breda,
zus van br. K. Akkermans.
- 09.02.2012 dhr. J. Louwen te Pijnacker
broer van br. K. Louwen.
- 13.02.2011 p. A. Mettrop, m. afr. te Geldrop

Mogen zij allen rusten in vrede